

познання / Т. Лазутина. – Екатеринбург, 2009. – 42 с.

3. Шаталов В. Ф. Опорные конспекты по кинематике и динамике: Книга для учителя: Из опыта работы / В. Ф. Шаталов, В. М. Шейман, А. М. Фаит. – М.: Просвещение, 1989. – 216 с.

4. Шаталов В. Ф. Эксперимент продолжается / В. Ф. Шаталов. – М.: Педагогика, 1989. – 336 с.

5. Швейцер А. Иоганн Себастьян Бах / А. Швейцер. – М.: Музыка, 1965. – 725 с.

6. Шип С. В. Музыкальная речь и язык музыки / С. В. Шип. – Одесса: Изд-во Одесской гос. консерватории им. А. В. Неждановой, 2001. – 298 с.

REFERENCES

1. Averyntsev, S. (1971). *Symvol. Kratkaya lyteraturnaya entsyklopedyya*. [Symbol. Brief literary encyclopedia]. Moscow.

2. Lazutyna, T. (2009). *Onto-hnoseologicheskiye y aksyologicheskiye osnovanyaya yazuka muzuky*. [Of onto-gnoseological and axiological foundations of the language of music]. Eketerinbyrg.

3. Shatalov, V. F. (1989). *Opornye konspektu po kynematyke y dynamyke: Knyha dlya uchytelya: Yz*

oputa rabotu. [Supporting notes on kinematics and dynamics: teacher's Book: From the experience]. Moscow.

4. Shatalov, V. F. (1989). *Eksperyment prodolzhaet-sya*. [The experiment continues]. Moscow.

5. Shveytser, A. (1965). *Yohann Sebast'yan Bakh*. [Johann Sebastian Bach]. Moscow.

6. Shyp, S. V. (2001). *Muzikal'naya rech' y yazuk muzuky*. [Musical speech and the language of music]. Odessa.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

СУНЬ ПЕНФЕЙ – аспірант Південноукраїнського педагогічного університету імені К. Д. Ушинського.

Наукові інтереси: професійна підготовка майбутнього вчителя музичного мистецтва.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

SUN PENGFEI – graduate student South Ukrainian pedagogical University named after K. D. Ushinsky.

Circle of scientific interests: professional training of future teachers of musical art.

Дата надходження рукопису 22. 04. 2017 р.

УДК 378.4:37 (510)

Ся Цзін –

аспірант

Національного педагогічного університету

імені М. П. Драгоманова

e-mail: o.totska@gmail.com

МЕТОДИЧНІ ВІДМІННОСТІ ВОКАЛЬНОГО НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ ПЕДАГОГІЧНИХ УНІВЕРСИТЕТІВ КИТАЮ

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. Вища музично-педагогічна освіта в сучасних умовах займає все більш значуще місце як в сфері культурних досягнень розвинених країн, так і на світовій політичній арені, оскільки ступінь розвиненості країни визначається в першу чергу її культурним рівнем. Своєрідну роль при цьому відіграє вокальне мистецтво яке безпосередньо звертається до людини, його почуттів, емоцій, естетичної свідомості. Вокальне мистецтво відкриває широкі можливості для взаємодії між країнами і народами в сфері культури, що підтверджується популярністю, затребуваністю і престижністю міжнародних вокальних конкурсів.

Таким чином, підготовка фахівців музичного мистецтва на рівні, що відповідає сучасним вимогам, дозволяє вирішити важливі соціально-культурні проблеми. Міжнародний союз музичної освіти

запропонував освоювати потенційні можливості людини, підняти творчі бажання, підвищити якість життя за допомогою цінності та значущості музичної освіти. На цінність музичної освіти в цьому плані звертав увагу ще В. А. Сухомлинський, вважаючи, що «в музичній освіті в першу чергу виховується людина, а не музикант» [8, с. 48]. Тому музичні дисципліни, присутні в освіті, стають все більш необхідними. Зокрема, вокальне мистецтво має безсумнівну цінність не тільки в розвитку суспільства і культури, а й у особистісному розвитку людини.

Китай і Україна – країни, де традиційно високо цінується вокальне мистецтво, а підготовка висококваліфікованих педагогів-музикантів є одним із пріоритетів розвитку вищої музично-педагогічної освіти. В українських вищих музичних закладах освіти багато навчається молоді з Китаю. Вибір цих двох країн для проведення порівняльного

аналізу обумовлений також і подібністю процесів реформування освіти в Україні та Китаї, що підкреслюють як українські (А. Козир, О. Щолокова), так і китайські (Аокі Масару, Бай Юнь-Шень, Ван Лей, Лі Фан) вчені й педагоги.

Визначаючи курс реформ в освіті, керівництво України і Китаю розглядають вищу освіту як значимий фактор розвитку держави. Так, керівництво КНР в контексті реформування системи освіти висуває ряд гасел: «Наука і освіта ведуть державу до процвітання», «У розвитку освіти – особистістю до модернізації, до зовнішнього світу і до майбутнього». Проведені в Китаї реформи вирізняються послідовністю, припускають поєднання сучасних моделей, підходів, технологій з національними традиціями. Китай намагається приділяти велику увагу культурі та піднімати престиж музичного мистецтва, зокрема вокального. Завдяки державній підтримці музична освіта вважається одним з найпрестижніших спрямувань в країні. Зауважимо, останнім часом вартість вокальної підготовки стрімко підвищується. В українській музичній освіті також підвищується якість освіти на основі сучасних педагогічних технологій, з'являються тенденції відновлення та відкритості.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Між Китаєм і Україною існують давні і глибокі зв'язки в галузі підготовки фахівців вокального мистецтва, про що свідчать висновки досліджень Ду Сивей, Лінь Лінь, Лю Ян, Ляо Фушу, Ма Чанлін, Сун Цзінан, Чжан Сюн, Чжан Хао, Юй Чженмін. Нами були опрацьовані науково-методичні праці у сфері вокального навчання китайських (Ву Го Лінг, Хоу Фан, Чжан Сяо Чхун, Чжан Цзянь Го, Шен Сіан, Цю Лі) та українських авторів (В. Антонюк, Н. Гребенюк, Н. Малишева, А. Менабені, Ю. Юцевича). Були розглянуті дослідження механізмів вокального навчання майбутнього фахівця в педагогічних університетах українських (Л. Василенко, Л. Гавриленко, І. Гринчук, О. Єременко, А. Ткачук, Л.Тоцька) та китайських науковців (Ван Лей, Вей Лімін, Лінь Хай, Цзінь Нань).

Мета статті. Проаналізувати методичні відмінності вокального навчання студентів педагогічних університетів Китаю.

Виклад основного матеріалу дослідження. Порівняльний аналіз вокального навчання студентів педагогічних університетів України та Китаю дозволить виявити найбільш перспективні підходи до розвитку співацького голосу, запропонувати обґрунтовані рекомендації щодо підготовки

майбутніх фахівців в системі вищої музично-педагогічної освіти. Крім того, тенденції і процеси, характерні для вокального навчання в системах педагогічних університетів України і Китаю, як позитивні, так і негативні, потребують осмислення з позицій сучасної педагогічної науки. Зазначимо, що вокальне мистецтво в Китаї в значній мірі випереджає своє теоретичне осмислення. Професійне вокальне навчання, її педагогічне забезпечення, виконавські можливості студентів, процеси їхньої реалізації сьогодні мають кілька суперечливих педагогічних підходів, що ускладнює організацію навчального процесу.

Педагогічний процес потребує сучасного і ефективного методичного забезпечення, який має сприяти розвитку вокально-виконавської культури та майстерності майбутнього фахівця. Тому актуальним для китайських студентів є вивчення педагогічного досвіду України, яка здобула світове визнання у вокальному мистецтві. Україна також впроваджує європейську освітню систему. Поки що для України це є експериментом, який зближує її з західним світом, ставить в один ряд з європейськими освітніми центрами, що, безумовно, благотворно впливає на престиж вокального навчання в Україні. Однак, в сфері вокального навчання студентів педагогічних університетів існує безліч проблем, які потребують наукового осмислення.

Проте слід зазначити, що проблема вокального навчання студентів педагогічних університетів Китаю як комплексна в спеціальній літературі недостатньо розроблена. У наукових дослідженнях вокальне навчання розглядається фрагментарно, головним чином з позицій загальної музично-педагогічної освіти. Нам не вдалося виявити досліджень, де був би представлений порівняльний аналіз методичної організації вокального навчання в Україні та Китаї з позицій цілісного підходу. Адже, рішення даної проблеми дозволить розширити можливості вищої музично-педагогічної освіти.

Процес формування професійних вокально-педагогічних принципів в Китаї йшов з 50-х рр. 20 століття, коли міністерство освіти КНР оголосило в своєму розпорядженні про музичні факультети у педагогічних університетах. Мета музичних факультетів у педагогічних університетах – підготовка педагогічних кадрів для середніх шкіл і професійних закладів. Отже, крім розвитку співацького голосу у студентів, необхідно було опанувати теорію педагогіки, психології та вокальної методики.

Завдяки цьому вокальне навчання в педагогічних університетах набуло свої особливості, які різняться від підготовки вокалістів-виконавців. Водночас, саме це розпорядження призвело до того, що з 50-х рр. до початку 60-х рр. XX століття педагогічні університети підготували якісні вокальні кадри для середніх навчальних закладів [3]. Період з травня 1966 р. до жовтня 1976 р. – період «культурної революції», яка завдала величезної шкоди культурі й освіті країни.

Так, К. Салимова з даного питання зазначила, що «прихильники» «культурної революції» ввели в освітню практику «два критерії». Перший «критерій» полягав у тому, що керувати освітою міг тільки виходець з пролетарського середовища, не помічений в ревізіонізму. Згідно з другим «критерієм» пропонувалося ні в якому разі не довіряти більшості викладачів, оскільки вони вважалися буржуазними інтелігентами. Певно, що ці «два критерії» сприяли руйнуванню системи освіти в Китаї» [7, с. 57].

На початку XX століття в деяких педагогічних університетах Китаю з'явилася дисципліна «вокальна методика». У 50-і р.р. в Китаї почалося детальне вивчення європейської вокальної методики, з'явилося безліч перекладів різноманітних праць вокальних педагогів. У цей період робився наголос на рекомендаціях та поширенні власних педагогічних дослідів, підкреслюючи провідну роль викладачів у вокальних заняттях, оскільки головним способом навчання вважалася передача співацьких знань та технічних умінь від педагога до студентів.

Таким чином, розглядаючи методичне забезпечення вокального навчання студентів педагогічних університетів, слід звернути увагу не тільки на методи, що дозволяють реалізувати індивідуальні особливості майбутнього фахівця під час виконання вокальних творів, а й на ті методи, які ефективні в процесі розвитку співацького голосу, враховують закономірності звукоутворюючого процесу тощо. «Перед теорією і методологією вокального мистецтва з усією гостротою постає найважливіше питання: що спільного і типового серед видатних співаків за властивостями їхнього голосу і техніці співу, незважаючи на їхні очевидні індивідуальні відмінності. Бо тільки знання загальних теоретичних основ та технічних показників вокальної досконалості, свого роду еталонної досконалості співацького звуку, можна осмислено і цілеспрямовано будувати стратегію і тактику

педагогічної роботи по вдосконаленню будь-якого співацького голосу з урахуванням властивих йому індивідуальних переваг або недоліків. Та й самі ці індивідуальні переваги і недоліки можливо виявити і оцінити лише в порівнянні з якимись загальними і безумовними нормами або зразками вокальної досконалості» [4, с. 347].

Коли мова йде про вокальне навчання студентів, частіше використовують не термін «метод», а термін «методика». Під методикою більшість дослідників розуміють як «сукупність прийомів, методів навчання чогось, методів доцільного проведення якоїсь роботи, процесу, або ж практичного виконання чого-небудь, причому підкреслюється, що методика передбачає певну логіку діяльності» [5].

Зокрема, Г. Падалка зазначає, що «під методами мистецького навчання в сучасній педагогічній науці розуміють упорядковані способи взаємопов'язаної діяльності вчителя й учнів, спрямовані на розв'язання художньо-пізнавальних і художньо-виховних завдань» [6, с. 177].

З 1980 року методика вокального навчання стала провідною темою в дослідженнях музично-педагогічної освіти Китаю. Методика вокального навчання студентів педагогічних університетів в Китаї реалізується за такою *схемою*, а саме:

1) на молодших курсах методи вокального навчання направлені на розвиток основних співацьких умінь й навичок (дихальні вправи, вправи на legato і non legato, попереднє контролювання витрати дихання) та згодом сольного відтворення твору;

2) для середнього курсу характерно повторення придбаних співацьких умінь і навичок та оволодіння уміннями ансамблевого співу (дует і тріо);

3) для старшого курсу потрібен аналіз і виконання вокальних творів [9].

Методика вокального навчання в Китаї заснована на наступних вимогах до студента: правильна співацька постава, співацька стабільність, раціональна методика співацького дихання, активна артикуляція й дикція, яскраве фразування, володіння основами ансамблевої техніки. Відповідно, потрібно враховувати не тільки особливості виконуваних вокальних творів (за змістом, стилем, структурою вокального твору, мелодією і темпом), а й індивідуальні фізіологічні та психологічні особливості студента.

Отже, у вокальному навчанні не використовується єдина методика і порядок навчального процесу. Протягом всього

вокального навчання враховуються деякі особливості: виконання вокальних творів із почуттям, вміння слухати партнера у процесі ансамблевого співу, володіння різними видами вокалізації, роль концертмейстера при створенні художнього образу вокального твору.

На кінець XX ст. початку XXI століття у вокальному навчанні студентів в педагогічних університетах Китаю використовуються загальні музичні методики.

– *«Дослідна методика»*. Через досвід чуттєвого сприйняття пробуджується інтерес до розвитку співацького голосу. Тобто, включаються два засоби: насолода музикою, для чого педагог на занятті створює обстановку, в якій за допомогою конкретних педагогічних матеріалів студенти відчувають об'єктивність предмету.

Наприклад, розбираючи неаполітанську пісню «Санта Лючія», педагог показує відео з морем й місяцем. На другому етапі – демонстрація. Тобто, педагог може сам проілюструвати, як потрібно співати вокальний твір, а іноді за допомогою аудіо або відеоносіїв показує студентам, як співає відомий артист. Такий методичний підхід визнано в Китаї найефективнішим у вокальному навчанні.

– *«Практична методика»*. Вважається, що у навчанні головне – вокально-виконавська діяльність. Педагог керує студентами вокального класу, а студенти самі беруть участь в різних музичних практиках і таким чином отримують виконавський досвід.

Отже, важливим є правильний підбір вправ, за допомогою яких студенти намагаються застосувати накопичені теоретичні знання на практиці, втілюючи ідею у відтворенні конкретного вокального твору.

– *«Мовна методика»*. Включає лекційний, розмовний і дискусійний засоби. Така методика більш підходить для показових відкритих вокальних занять, майстер-класів, тобто, акцент зміщується на теоретичні моменти.

– *«Дослідницька методика»*. Педагог організовує навчально-дослідницьку діяльність студентів, яка спрямована на спостереження, аналіз і порівняння музичних матеріалів. Ця методика найбільш дієва. Вона прокує студента до самостійного навчання, до практичного застосування отриманих знань, умінь і навичок на вокальних заняттях.

У такому випадку освітній процес не закінчується після отримання диплома, а стає способом життя, і майбутній фахівець на

постійній основі самостійно підвищує свій професійний рівень [2].

Китайські вчені як і українські вважають, що музичне виконавство – це вид діяльності, який являє собою одночасно і спосіб реалізації комплексу знань, умінь, навичок передачі композиторського задуму, так і форму стилістико-жанрового осмислення, особистісного емоційно-чуттєвого вираження тощо. Вокальне виконавство в цілому включає в себе як репродуктивне й продуктивне, так і технічне й художньо-образне начало. Вокально-виконавська культура включає в себе мистецтво інтерпретації, тобто, особистісне прочитання музичного твору. Відповідно, глибина і спектр сформованості естетичної свідомості студента багато в чому визначає рівень його вокально-виконавської культури.

Ду Сивей підкреслює, що не можна категорично стверджувати, що методики будь-якої країни краще методик іншої, але всі вони так чи інакше спрямовані на розвиток співацького голосу студента. Згідно висновкам сучасних вчених, розвиток співацького голосу є, з одного боку, складне структурне утворення, яке включає чуттєві, інтелектуальні, вольові, творчі, емоційні якості особистості та забезпечує досягнення поставленої мети діяльності, з іншого – здатність майбутнього фахівця застосовувати отримані професійні знання на практиці, а з третьої – складну психологічну сутність професійних умінь, в яких поєднуються чуттєві, інтелектуальні, вольові, емоційні якості особистості [1]. На практиці педагог в процесі вокального навчання студентів педагогічних університетів індивідуально вибирає відповідний метод для своєї викладацької діяльності.

Зокрема, треба звернути увагу на те, що в Китаї на вокальних заняттях зустрічаються серйозні труднощі. Наприклад, спів вважається одним з найулюбленіших мистецтв в світі, але деяким учням воно не подобається. Це одна із причин неправильної методики вокального навчання, який або шкодить голосу, або не розвиває його. Ми вважаємо, що викладачі, які використовують лекційний метод, обмежують студентів в практичній частині занять, надаючи їм можливість тільки сприймати усне слово викладача. Тобто, відбувається ізольована передача знань, ігнорується творча робота.

Отже, знижується інтерес до співу як до мистецтва. Все це, звичайно, порушує характер вокального навчання, зокрема закони розвитку співацького голосу майбутнього фахівця. Вокал як предмет не може обходитися без почуттів. Оволодіння

знаннями та вміннями необхідно поєднувати з розвитком образної, емоційної сфери, без якої неможливо жодне справжнє мистецтво. Якщо студент втрачає інтерес до предмету, і особливо якщо це стосується вокального мистецтва, то діяльність педагога-вокаліста не буде мати позитивного результату.

Викладачі з постановки голосу в Китаї досить часто ігнорують особливості вокального мистецтва, використовуючи ті ж самі методи, які застосовуються у викладанні інших предметів, в той час як форми і методи вокального навчання сильно вирізняються від інших наукових предметів. Постановка голосу – практичний предмет, і у процесі розвитку співацького голосу студентів педагогічних університетів необхідна спільна вокальна діяльність викладача і студента. Рівень розвитку співацького голосу студента видно за його успіхами. Отже, на заняттях з постановки голосу розвиток співацьких умінь і навичок повинен зайняти основну частину. Якщо студенту не були створені необхідні умови на заняттях, то він не зможе активно розвивати співацькі уміння й навички.

Сучасна китайська система музичної освіти орієнтована на принцип активності студента в навчанні. Однак в практичній підготовці студентів педагогічних університетів *активні методи* навчання застосовуються рідко. Щоб підібрати ефективну методику розвитку співацького голосу, спочатку потрібно з'ясувати, яке відношення студента до вокального навчання. Необхідно надати шанс до активної участі у самому процесі навчання, дозволити студенту комфортно себе почувати та відчувати себе як особистість. Студент, який звик тільки слухати викладача, має обмеження творчої уяви і особистісного фактора. Якщо цінувати техніку, ігноруючи теорію; цінувати виконання, ігноруючи педагогічні дослідження, то учням буде не тільки не вистачати професійних знань, а й не вистачати професійного досвіду. Ми часто бачимо, що на заняттях педагог уже цілком очевидно пояснив, але студент лише поверхово все зміг зрозуміти. Якщо не вистачає знання, то неможливо поєднання теорії та педагогічної діяльності. Щоб поліпшити ситуацію, необхідно збільшити термін кількості занять та одночасно збільшити на заняттях практичну частину. Дозволити студенту відчувати активну діяльність самого викладача та намагатися на практиці зрозуміти теоретичні й методичні викладки викладача.

На нашу думку, ефективна методика розвитку співацького голосу має враховувати індивідуальні особливості голосового апарату

студента. Але в Китаї проводяться колективні вокальні заняття, що не дає можливості для виявлення і розвитку індивідуальних здібностей кожного студента, не має достатньої уваги з боку викладача до технічних складнощів у процесі розвитку співацького голосу студента. Отже, гармонійне поєднання з розвитком технічних умінь і навичок із відповідним теоретичним вокально-творчим мисленням – це єдиний шлях для забезпечення успішного вокального навчання.

Зауважимо, що у Китаї існують певні умови для розвитку вокального мистецтва, але популярність народної опери і народної манери співу впливає на процес виховання співака з деяким несприятливим відтінком. Отже, для китайської народної манери співу характерні піднята гортань і пронизливе головне звучання, що накладає помітний відбиток на процес опанування академічною манерою співу. Така змішана манера співу неприйнятна у виконанні європейської музики і вважається дефектом. Хоча в Китаї академічний співак з таким національним «привуком» буде більш приємний для слухового сприйняття китайської публіки [9]. Таким чином, в якості важливого чинника, що впливає на вибір методики розвитку співацького голосу студентів педагогічних університетів Китаю, відзначимо вплив національних традицій, звичаїв, обрядів у вокальному виконавстві.

Сучасні умови диктують необхідність майбутньому фахівцю володіння одразу декількома манерами співу, так як сучасні композитори вимагають від виконавців все більшої універсальності.

Що стосується організаційних форм вокального навчання студентів, то в педагогічних університетах Китаю вокальні заняття бувають двох типів: загальні та індивідуальні заняття. У Китаї на одного педагога з вокалу приходиться занадто велика кількість студентів, тому деякі університети зарезервували індивідуальні заняття для студентів старших курсів. Таке рішення проблеми можна вважати незвичайним, але воно поглибило проблему нестачі педагогічних кадрів. Групове вокальне заняття проходить зазвичай один раз в тиждень. Кількість студентів на занятті близько двадцяти. Стандартний план заняття включає: пояснення педагога, виконання студентами вокального твору і обговорення результатів. Вокальний твір виконує один із студентів, а інші слухають та згодом висловлюють свої критичні зауваження. Потім викладачем даються рекомендації щодо виправлення художньо-технічних

помилки. Таким чином, студенти вчаться критично оцінювати вокальне мистецтво, розрізняти помилки, опановувати методами, які допоможуть виправити вокально-технічні погіршеності [9].

Крім того, специфічний різновид групового заняття є тематичне заняття. Воно може бути присвячено технічній проблемі звукоутворення, наприклад, типи співацького дихання та його опора дихання. На цих заняттях присутні не тільки педагоги з даного університету, а й запрошуються з інших педагогічних університетів або музичних організацій.

Індивідуальний урок в Китаї проводиться раз або два рази на тиждень. На молодших курсах головним завданням є: опанування правильним звукоутворенням, розвинення природного тембру голосу і музично-вокального слуху. Студенти старших курсів виконують відомі класичні твори композиторів різних країн і шліфують свою виконавську майстерність. Індивідуальний урок відповідає індивідуальним особливостям кожного студента. На індивідуальних заняттях викладачі відпрацьовують навички співацького дихання, позиційне звукоутворення тощо. Китайські викладачі вважають, що групові та індивідуальні заняття в сукупності створюють цілісну систему розвитку співацького голосу студента. У той час як індивідуальний урок покликаний вирішувати проблеми удосконалення вокально-технічних умінь і навичок, характерних для кожного окремого студента, а групове заняття розвиває творчі вміння студентів, їхнє критичне сприйняття тієї або іншої манери виконання вокальних творів та їхньої інтерпретації, закладає базові теоретичні знання про вокальне мистецтво та піднімає рівень вокально-виконавської майстерності.

Окремо зауважимо, що в педагогічних університетах Китаю на вокальних заняттях недооцінюється роль акомпаніатора. У Китаї викладач на заняттях сам акомпанує. Тобто, на окремі вокально-технічні та художні недоліки викладач може не звернути увагу, якщо він виконує фортепіанну партію.

Отже, нами були визначені основні методичні відмінності вокального навчання студентів педагогічних університетів Китаю.

Висновки та перспективи подальших розвідок напруму. Сьогодні Китай теж проводить реформу освіти, тому український досвід має для Китаю сентенційне значення. Сучасна музично-педагогічна освіта в Україні використовує передові методи, на вокальних заняттях викладач систематично вказує на

основні голосові проблеми у студентів. Студенти після вокальних занять самостійно намагаються їх вирішити, на наступний урок викладач перевіряє результати. Таким чином, на вокальних заняттях викладач активно веде студента до самостійного навчання, що сприяє розвитку особистості та формує творчу спрямованість студента.

Отже, вивчаючи практичний, теоретичний та методичний досвід китайськими вченими інших країн, зокрема порівнюючи його з досвідом власним, надає можливість удосконалити вокальне навчання не тільки в Китаї, а й інтегруватися вокальної культурі сходу в європейський простір. Таким чином, ми вважаємо, що Україна одна із перспективних країн, яка дуже сприйнятливо відноситься до студентів Китаю, має відкритий, гнучкий, синтетичний та багатоеlementний характер.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Ду Сывей. Формирование певческих учений у вокалистов высших учебных заведений КНР: автореф. дис. на соискание учёной степени канд. пед. наук: 13.00.08 / Ду Сывей. – М.: МГУКИ, 2008. – 25 с.
2. Ли Чжэнь. Вокальная методика на основе музыки. / Ли Чжэнь // Китайская экономика. Серия «Педагогика». – 2008. – № 4. – С. 184–185.
3. Ли Шень. Проблемы вокальной методики в современном Китае / Ли Шень // Вестник Синхайской консерватории. – 2008. – № 2. – С. 77–78.
4. Методика [Электронный ресурс]. Режим доступа: <http://dic.academic.ru/dic.nsf/enc/philosophy/8661/>
5. Морозов В. П. Искусство резонансного пения. Основы резонансной теории и техники / В. П. Морозов. – М.: ИП РАН, МГК им. П.И.Чайковского, 2002. – 496 с.
6. Падалка Г. М. Педагогика мистецтва (Теорія і методика викладання мистецьких дисциплін) / Г. М. Падалка. К.: Освіта України, 2008. – 274 с.
7. Салимова К. Педагогика народов мира: История и современность / К. Салимова, Н. Додле. М.: Педагогическое общество России, 2001. – 576 с.
8. Сухомлинский В. А. Сердце отдаю детям / В. А. Сухомлинский. – Киев: «Радянська школа», 1974. – 288 с.
9. Шень Сян, Цзяо Беньчу. Методические принципы работы на уроках с певцами / Шень Сян, Цзяо Беньчу [на кит. языке]. – Шанхай, 1996. – 87 с.

REFERENCES

1. Du, Sywei. (2008). *Formirovaniye pevcheskikh ucheniy u vokalistov vysshikh uchebnykh zavedeniy KNR: avtoref. dis. na soiskaniye uchonoj stepeni kand. ped. Nauk.* [Formation of singing

exercises among vocalists of higher educational institutions of the People's Republic of China: the author's abstract. Dis. For the academic degree of Cand. Ped. Of sciences]. Moscow: MGUKI.

2. Li, Zhen. (2008). *Vokalnaya metodika na osnove muzyki*. [Vocal technique based on music]. Moscow: «Pedagogy».

3. Li, Shen. (2008). *Problemy vokalnoy metodiki v sovremennom Kitaye*. [Problems of vocal technique in modern China]. Moscow.

4. *Metodika*. [Methodology]. [Electronic resource]. Access mode: http://dic.academic.ru/dic.nsf/enc_philosophy/8661/

5. Morozov, V. P. (2002). *Iskusstvo rezonansnogo peniya. Osnovy rezonansnoy teorii i tekhniki*. [The art of resonant singing. Fundamentals of resonant theory and technology]. Moscow: IP RAS.

6. Padalka, G. N. (2008). *Pedahohika mystetstva (Teoriya i metodyka vykladannya mystetskykh dystsyplin)*. [Art Pedagogy (Theory and methods of teaching artistic disciplines)]. Kyiv: Education of Ukraine.

7. Salimova, K. (2001). *Salimova K. Pedagogika narodov mira: Istoriya i sovremennost*. [Pedagogy of the peoples of the world: History and

modernity]. Moscow: The Pedagogical Society of Russia.

8. Sukhomlinsky, V. A. (1974). *Serditse otdayu detyam*. [I give my heart to children]. Kyiv: «Radyanska shkola».

9. Shen Xiang, Jiao Benchu. (1996). *Metodicheskiye printsipy raboty na urokakh s pevtsami*. [Methodical principles of work in lessons with singers]. Shanghai.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

СЯ ЦЗІН – аспірант Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова, народна артистка Китаю.

Наукові інтереси: методика вокального навчання студентів педагогічних університетів України та Китаю, методи візуального моделювання.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

XIA JING – PhD student, Dragomanov National pedagogical university, People's Artist of China. Supervisor: PhD, professor Totska Liudmyla.

Circle of scientific interests: students of pedagogical universities in Ukraine and Chinamethod of vocal training, visual modeling methods.

Дата надходження рукопису 13. 04. 2017 р.

УДК 371.13:[78.07+792.8]

ХЕ СЮЕФЕЙ –

аспірант

Національного педагогічного університету

імені М. П. Драгоманова

e-mail: sofia-sofiika@ukr.net

ЗАСОБИ ВДОСКОНАЛЕННЯ МУЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ХОРЕОГРАФІЇ

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. На сучасному етапі освіта сьогодні розглядається як найважливіший фактор стійкого розвитку країни, її технологічної, економічної, інформаційної і моральної безпеки. Враховуючи сучасні виклики ринку праці, а також необхідність підвищення якості освіти, яка постійно перебуває у полі зору як педагогічної теорії, так і практики освіти, докорінної перебудови вимагає структура навчально-виховного процесу. Так, з метою реалізації визначених потреб особливої актуальності набуває організація навчально-виховного процесу музичної підготовки, яка б акцентувала увагу на якості хореографічної освіти і підвищувала рівень музичної культури у майбутніх учителів хореографії. Необхідність розробки та організації такої підготовки студентів визначає актуальність дослідження у

цьому напрямі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Професійну підготовку вчителів хореографів досліджували такі вчені: Г. Березова, Т. Благова, А. Ваганова, Є. Валукіна, К. Василенко, Ф. Лопухова, О. Мартиненко, О. Ситова, А. Шевчук та ін. Аналіз сучасних наукових публікацій свідчить про наявність теоретико-практичних досліджень щодо проблеми формування професійної компетентності майбутнього вчителя хореографії (Л. Андрощук, С. Забрєдовський, О. Таранцева, Т. Тарасенко, Т. Сердюк, М. Рожко, Ю. Ростовська, Л. Цвєткова, Ю. Шмакова та ін.). У роботах Ю. Алієва, А. Болгарського, Л. Коваль, Д. Леонтьєва, О. Мелик-Пашиєва, А. Сохора та ін. знайшли відображення питання пов'язані з формуванням та розвитком музичної культури. Однак, недостатньо повно в сучасних дослідженнях